

Област Русе

- ▶ Население (2021)
- ▶ Територия (кв.км)
- ▶ Брой на населените места
- ▶ Дял на населението в градовете (%)

209 084

2803

83

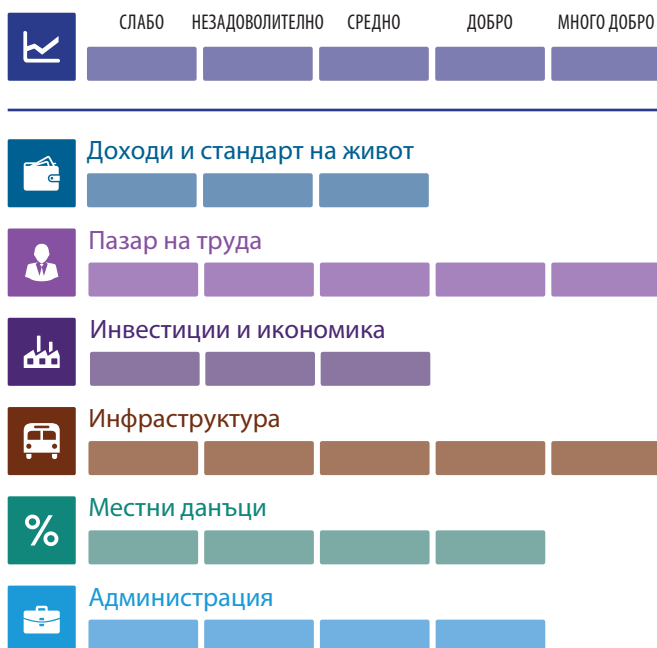
76,9

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в Русе намалява и областта все повече изостава. И заетостта, и безработицата остават по-благоприятни от средните за страната. Стойността на произведената продукция на човек от населението в областта се свива леко, но се запазва сравнително висока. Русе е областта с най-висока гъстота на железопътната мрежа в страната. Усредненият размер на местните данъци в общините от област Русе е близък до средните нива в страната. Самооценките на общините за предоставянето на административни услуги на „едно гише“ са високи.

Коефициентите на възрастова зависимост леко се подобряват, но остават по-високи от средните за страната. Представянето на учениците от областта се приближава до средното. Здравеопазването в област Русе продължава да страда от липса на лекари. Натовареността на наказателните съдии в областта е сред най-високите в страната, но това не се отразява негативно на бързината на правосъдието. Делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци остава изключително нисък. Русе е сред областите с интензивен културен живот.

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Доходи и стандарт на живот

Брутният вътрешен продукт на човек от населението в Русе намалява и областта все повече изостава от средните стойности за страната. Докато преди две десетилетия той е бил с около 12–13% по-нисък от средния, през 2020 г. достига 12,6 хил. лв. (при 17,3 хил. лв. в страната) и разликата вече е 27%. За последните пет години доходите на домакинствата в областта са под средните за страната. Доходът на лице от домакинството през 2021 г. е 7,5 хил. лв. (при 7,7 хил. лв. в страната). Средната годишна брутна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение достига 13,6 хил. лв. (при 16,7 хил. лв. в страната) през 2020 година.

Същевременно бедността в областта е над средната за страната. Делът на населението, живеещо с материални лишения, е 23,2% (при 19,4% в страната), а този на населението, живеещо под националната линия на бедност – 24,0% (при 22,1% в страната) през 2021 година.

Пазар на труда

Икономическата активност в областта нараства и продължава да е по-висока от средната за страната, достигайки 74,9% (при 72,0% в страната) през 2021 година. И заетостта, и безработицата остават по-благоприятни от средните. Коефициентът на заетост е 71,4% (при 68,1% в страната), а този на безработицата – 4,6% (при 5,3% в страната).

Русе е и сред областите с най-високообразована работна сила. Делът на висшистите сред населението на 25–64 години е вторият най-висок в страната (след този в столицата), въпреки че през 2021 г. се свива леко до 30,9%. Делът на хората с основно и по-ниско образование пък е 11,6% (при 16,6% в страната).

Предизвикателство пред местния пазар на труда остава застаряването на населението. През 2021 г. коефициентът на демографско заместване като съотношение на населението на 15–19 години към това на 60–64 години е 63,9% (при 69,4% в страната). Това означава, че на всеки 100 души, на които им предстои излизане от пазара на труда, съответстват 64 младежи, които ще се вляят в работната сила.

Инвестиции и икономика

Инвестиционната активност в област Русе се приближава до средната за страната през 2020 година. Броят на предприятията е 54 на хиляда души от населението (при 60 на хиляда души в страната). За трета поредна година разходите за дълготрайни материални активи нарастват и достигат 2,1 хил. лв. на човек (при 3,3 хил. лв. на човек в страната). Преките чуждестранни инвестиции се увеличават до 2,1 хил. евро на човек (при 3,9 хил. евро на човек в страната). Стойността на произведената продукция на човек от

населението в областта се свива леко, но остава сравнително висока – 24,6 хил. лв.

Усвоените европейски средства в областта се повишават значително, но изостават от средното им ниво в страната. Към 30 юни 2022 г. стойността на изплатените суми на бенефициенти по оперативните програми в областта е 2281 лв. на човек. В рамките на областта най-много европейски средства усвоява община Бяла.

Инфраструктура

Русе е областта с най-висока гъстота на железопътната мрежа в страната. Гъстотата на пътната мрежа и делът на автомагистралите и първокласните пътища също са по-високи от средните. Качеството на пътищата рязко се подобрява и през 2021 г. 41% от пътната настилка е в добро състояние (при 42% в страната).

Достъпът на домакинствата до интернет също нараства значително и традиционно е над средния за страната дял с 87,9% в областта при 83,5% в страната.

Инсталираните ВЕИ мощности са малко – 0,04 kW на човек. Делът на газифицираните домакинства също е под средния за страната – 4,6% (при 5,3% в страната).

Местни данъци

Усредненият размер на местните данъци в общините от област Русе е близък до средните нива в страната през 2022 година. От разглежданите данъци единствено при ставката върху прехвърлянето на собственост разликата е значителна, като в общините в област Русе тя е по-ниска.

Данъците върху превозните средства и търговията на дребно пък са по-високи, но разликите със средните нива са малки.

В рамките на областта най-високи са средните нива на ставките в община Русе, а най-ниски – в общините Ценово, Сливово поле, Ветово.

Администрация

След период на застой за три години покритието на кадастралната карта в област Русе се увеличава рязко от 43 до 97,1% през 2021 г. и силно се приближава до средните стойности за страната (97,4%).

Самооценките на общините от областта за развитието на електронното правителство леко се повишават през 2022 г., но все още не достигат средната за страната стойност. Високи обаче остават самооценките за предоставянето на административни услуги на „едно гише“.

Рейтингът за активна прозрачност на органите на местното самоуправление в областта малко намалява, но отново е над средния за страната.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ ■■■■

Демография ■■■■

Естественят прираст на населението в област Русе продължава да се влошава и коефициентът намалява до -17,6‰ (при -13,2‰ в страната) през 2021 година. Същевременно Русе е сред малкото области, които привличат население, въпреки че коефициентът на механичен прираст е нисък – 0,3‰.

Коефициентите на възрастова зависимост леко се подобряват, но остават по-високи от средните за страната. Съотношението на населението на над 65 години към това на 0–14 години е 184,5% (при 149,3% в страната), а към това на 15–64 години – 37,5% (при 34,0% в страната).

Русе е сред областите с висока степен на урбанизация – 76,9% от населението живее в градовете (при 73,1% в страната), а гъстотата му е 1618 души на кв. км (при 1489 души на кв. км в страната) през 2021 година.

Образование ■■■■

Коефициентът на записване в V–VII клас през 2021 г. остава по-нисък от средния и дори намалява до 83,8% (при 85,9% в страната). Същевременно се наблюдава лек ръст на второгодниците, но делът им продължава да е по-нисък от средния – 0,41% в областта при 0,94% в страната. Броят на учителите в основното и средното образование е равен на средния – 97 на хиляда ученици.

Представянето на учениците от областта се приближава до средното за страната и през 2022 година. Резултатите от националното външно оценяване по математика след VII клас намаляват до 35,9 т. (при 35,3 т. в страната). Средният успех на матурата по български език и литература е „Добър“ 3,88 (при „Добър“ 3,97 в страната), а делът на слабите оценки – 17,2% (при 17,0% в страната).

Броят на студентите се свива до 27 на хиляда души от населението (при 32 на хиляда души в страната).

Здравеопазване ■■

Здравеопазването в област Русе продължава да страда от липса на лекари и през 2021 година. Един местен общо-практикуващ лекар се грижи средно за 2248 души от населението (при 1734 души на лекар в страната). Броят на лекарите специалисти е близък до средния в страната.

През последните години се наблюдава увеличаване на легловата база в многопрофилните болници и през 2021 г. (за първи път от поне десетилетие) относителният брой на леглата надвишава средния (5,70 на хиляда души при 5,62 на хиляда души в страната). Броят на преминалите за лечение болни през местните многопрофилни болници е по-висок

от средния – 245,9 на хиляда души от населението при 222,6 на хиляда души за страната.

Коефициентът на детска смъртност в областта е близък до средния в страната. Делът на здравноосигурените е 88,2% и е малко по-нисък от средния в страната (88,7%).

Ред и сигурност ■■■■

Натовареността на наказателните съдии в област Русе е сред най-високите в страната, но това не се отразява негативно на бързината на правораздаването и през 2021 година. Един местен съдия разглежда средно по 10,5 дела месечно (при 9,0 дела на съдия в страната). Делът на приключилите в 3-месечен срок дела е 92% (при 89% в страната), а на висящите – 8,3% (при 11,8% в страната).

Броят на престъпленията е сравнително нисък, а разкриваемостта им – близка до средната за страната. През 2021 г. регистрираните престъпления срещу личността и собствеността са 8,8 на хиляда души от населението при 9,8 на хиляда души в страната. Разкриваемостта пък намалява до 52,5% (при 51,7% в страната).

Околна среда ■■

Обемът на образуваните битови отпадъци е близък, макар и над средния за страната (423 кг на човек годишно при 409 кг в страната), но делът на предадените за третиране и рециклиране отпадъци остава изключително нисък – 33,9% при 69,3% в страната през 2020 година.

Делът на населението с достъп до обществена канализация продължава да е сравнително нисък – 68,0% (при 76,3% в страната), но цялата мрежа е свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води (при 66,7% в страната) през 2020 година.

Делът на горската територия е сравнително нисък (14,6% при 33,1% в страната), а на нарушената – висок (0,54% при 0,42% в страната) през 2021 година.

Култура ■■■■

Русе е сред областите с най-интензивен културен живот и през 2021 година. След резкия спад през 2020 г. интензитетът му в областта се засилва през 2021 г., въпреки че стойността на нито един от разглежданите индикатори не може да достигне нивото си отпреди пандемията. Посещенията в кината достигат 395 на хиляда души (при 351 на хиляда души в страната). Посещенията в местните театри и музеи са съответно 178 на хиляда души (при 129 на хиляда души в страната) и 384 на хиляда души (при 426 на хиляда души в страната). Библиотеките в областта привличат 337 посещения на хиляда души (при 449 на хиляда души в страната).

Ключови показатели за област Русе

Индикатори на икономическото развитие	2019	2020	2021	Средно за страната
БВП на човек от населението (лв., текущи цени)	12 838	12 592	n.a.	17 299
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	12 329	13 591	n.a.	16 687
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната (%)	22,2	22,8	24,0	22,1
Коефициент на икономическа активност на населението на 15–64 години (%)	71,9	73,3	74,9	72,0
Коефициент на заетост на населението на 15–64 години (%)	69,6	71,4	71,4	68,1
Коефициент на безработица на населението на 15 и повече (%)	3,1	(2,6)	4,6	5,3
Дял на населението с основно и по-ниско образование, 25–64 години (%)	11,4	11,7	11,6	16,6
Дял на населението с висше образование, 25–64 години (%)	30,9	31,2	30,9	29,6
Произведена продукция (лв./човек)	25 111	24 562	n.a.	27 213
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	2053	2101	n.a.	3348
Преки чуждестранни инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	1992	2079	n.a.	3877
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	84,4	80,0	87,9	83,5
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	11,5	20,0	40,5	42,0
Гъстота на пътната мрежа (км/100 кв.км територия)	18,2	18,2	18,2	18,0
Рейтинг за активна прозрачност на ПДИ за органите на местното самоуправление (%)*	71,4	74,9	72,2	70,2

Индикатори на социалното развитие	2019	2020	2021	Средно за страната
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	–10,2	–13,5	–17,6	–13,2
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	–4,1	0,7	0,3	1,9
Среден успех от матурите по БЕЛ**	4,25	4,19	3,88	3,97
Среден успех на изпита по математика след VII клас (в точки)**	35,2	39,1	35,9	35,3
Нетен коефициент на записване на населението в V–VII клас (%)	84,4	84,5	83,8	85,9
Брой на преподавателите в основното и в средното образование на 1000 ученици	94	97	97	97
Дял на здравноосигурените лица (%)	88,3	87,7	88,2	88,7
Население на един общопрактикуващ лекар	2155	2254	2248	1734
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	9,7	8,9	8,8	9,8
Натовареност по щат на наказателните съдии (дела/месец)	9,6	11,4	10,5	9,0
Дял на населението с достъп до обществена канализация (%)	68,9	68,0	n.a.	76,3
Образувани битови отпадъци на глава от населението (кг/човек/година)	423	423	n.a.	409
Дял от битовите отпадъци, предадени за третиране и рециклиране (%)	33,9	33,9	n.a.	69,3
Посещения в кината на 1000 души от населението	746	224	395	351
Посещения в музеите на 1000 души от населението	565	277	384	426

* Данните за 2021 г. са включени в изследването от 2022 г. Същото важи и за предходните години.

** Данните се отнасят за учебната 2021/22 година, а матурите са проведени през 2022 година. Същото важи и за предходните години.